Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA *

A Study Of Achievement On Thai Literature Of Mathayomsutsa 4 Students Based On The Reader-Response Theory With Rca Technical Questions

นเรศ ทองอินทร์ (Naret Thong-in)**
บุษบา บัวสมบูรณ์ (Busaba Buasomboon)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัด การเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลังเรียนวรรณคดีไทย แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ สอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2559 เรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

This article is a part of the study for Degree Master of Education Program in Teaching Thai Language Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2017 on A Study of Achievement on Thai literature of Mathayomsuksa 4 Students Based on Reader-Response Theory With RCA Technical questions

** นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Master of Education Program in Teaching Thai Language Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University

*** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Thesis Advisors Asst.Prof. D. Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียน ($\overline{X}$ = 10.4, S.D. = 2.93) สูงกว่าก่อนเรียน ($\overline{X}$ = 22.0, S.D. = 2.43) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ: การเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA / ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย

Abstract

The purpose of pre experimental designs were to 1) compare Thai literature achievement of mathayomsuksa 4 students before and after learning based on reader-response theory with RCA technical questions 2) investigate the opinions of mathayomsuksa 4 students towards learning based on reader-response theory with RCA technical questions. The sample of this research were 45 mathayomsuksa 4/5 students of Samutsakhonwittayalai school, Mahachai, Samut Sakhon province in the second semester of the academic year 2016. The research instruments were lesson plans based on reader-response theory with RCA technical questions, pre and post achievement tests and questionnaire on student's opinions towards based on reader-response theory with RCA technical questions. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test dependent. The results of this research were:

1. Thai literature achievement of mathayomsuksa 4 students after learning based on reader-response theory with RCA technical questions, ($\overline{X}$ = 10.4, S.D. = 2.93) were higher than the achievement scores before learning based on reader-response theory with RCA technical questions, ($\overline{X}$ = 22.0, S.D. = 2.43). The scores were significantly at the 0.05 level.

2. The opinions of mathayomsuksa 4 students towards learning based on reader-response theory with RCA technical questions were high positive ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.37).

Key word : reader-response theory with RCA technical questions / Thai literature achievement

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ภาษาไทยเป็นภาษาที่สามารถบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นตัวตนในภาษาไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสะท้อนวัฒนธรรม โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ รวมไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณี โดยส่งผ่านการปรากฏสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในรูปลักษณะที่เรียกว่าวรรณกรรมและวรรณคดี

วรรณคดีสร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยภาษาเพื่อแสดงออกถึงความงามในการใช้ภาษา ความไพเราะน้ำเสียง ข้อคิดสอนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พระวรเวทย์พิสิฐ (2502 : 7) อธิบายความหมายของวรรณคดีว่า “หนังสือที่นับว่าเป็นวรรณคดีต้องมีลักษณะการเรียบเรียงถ้อยคำกะทัดรัด เกลี้ยงเกลา เหมาะสม มีรสไพเราะ ทำให้เกิดความตรึงใจ กระทบกระเทือนอารมณ์ผู้อ่าน” ปัญญา บริสุทธิ์ (2542 : 1) อธิบายความหมายของวรรณคดีว่า “วรรณคดี คือ การสร้างสรรค์ทางภาษาให้เกิดผลงาน เพื่อการอ่านการฟังและความบันเทิงใจ ทั้งยังให้ความรู้และคติธรรม เป็นผลพลอยได้อีกด้วย” จากความหมายของวรรณคดีสรุปได้ว่า วรรณคดีถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด คติสอนใจ ผ่านภาษาซึ่งการเลือกใช้ภาษานั้นกวีจะมีกลวิธีที่สามารถทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าถึงความรู้สึก อารมณ์สะเทือนใจ รวมถึงการบันทึกเรื่องราวในอดีต วิถีชีวิต ความเชื่อ สังคมวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ การเรียนวรรณคดีไม่ได้เป็นพียงการเรียนเพียงแต่ตัวบทเนื้อหาแต่เป็นการเรียนรู้สภาพสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนเรียนรู้ถึงอารมณ์ความคิดของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นยังสามารถสอนหรือให้ข้อคิด หรือยกระดับจิตใจของมนุษย์ได้ ซึ่งหากกล่าวถึงระบบการศึกษาในอดีตก็มีการเรียนการสอนวรรณคดีมาอย่าต่อเนื่อง ในอดีตมีการท่องจำวรรณคดี หรืออาขยานจนกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นลำดับ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้วรรณคดีไทยอยู่ในสาระที่ 5 ที่ทุกระดับชั้นต้องเรียน และระบุมาตรฐาน คือ “มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง” กระทรวงศึกษาธิการ , สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 3) ซึ่งผู้เรียนจะต้องสรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงแนวคิดเกี่ยวกับ การเรียนการสอนวรรณคดีไทย

อย่างไรก็ตาม การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดความใส่ใจในการอ่าน นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้เพราะไม่รู้ศัพท์จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (พรทิพย์ เหล่าก่อดี, ประภา กองบัวแก้ว, วิชุตา ทองคำกัลยา สัมภาษณ์ในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2559) “การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทยนั้นยังประสบปัญหาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดความใส่ใจในการอ่าน นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้เนื่องจากไม่รู้ศัพท์จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย”

ปัญหาดังกล่าวที่มาจากการสอนวรรณคดีเป็นปัญหาที่ผู้สนใจศึกษากันมากจะเห็นได้จากงานวิจัยหลายเรื่องในการสอนวรรณคดีไทยมีวิธีสอนที่สามารถนำมาแก้ปัญหาได้ ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านได้แก่การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547: 180) งานวิจัยต่อมา ได้แก่การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ปาริชาต ตามวงค์, 2550: 99-100) การวิจัยเรื่องผลการเรียนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร (เนตรนภา ประสิงห์ , 2553: 75) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน (ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล, 2557: 63) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน (จุฬาลักษณ์ คชาชัย, 2557: 63) ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเป็นหนึ่งในวิธีการสอนที่ผู้วิจัยสนใจ ผู้วิจัยมีความสนใจทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณกรรมและวรรณคดี

ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านได้รับความนิยมในการเรียนการสอนวรรณคดีมาเป็นเวลานานกว่าหกทศวรรษ โดยเริ่มจากเมื่อ Rosenblatt ได้พิมพ์หนังสือชื่อ Literature as Exploration ในปีค.ศ. 1938 หลังจากนั้นนักวิชาการวรรณคดีได้นำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย ดังที่ Pugh (1988: online); Church (1997: online) และ Hong (1997: online) ได้อธิบายความสำคัญของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ Rosenblatt (1995 : 5 , อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547 : 36) ได้นำทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านไปใช้ในการสอนวรรณคดีโดยจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หาคำตอบด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระทางความคิด ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านนี้ยังช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำความเข้าใจในวรรณคดี การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้มากขึ้น นอกจากนี้การเรียนวรรณคดีเป็นการเรียนรู้เรื่องราวของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็น วิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิด การประกอบอาชีพ รวมไปถึงการเข้าใจความคิดของมนุษย์ที่สะท้อนมาในรูปแบบของภาษาในการคัดสรรคำที่สามารถใช้แทนอารมณ์ความรู้สึก และเป็นการแสดงความชาญฉลาดอีกทางหนึ่ง วรรณคดียังมีหน้าที่ยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้เจริญขึ้น และยังสามารถนำสิ่งเหล่านี้มาประยุกต์ปรับใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปได้

ความสำคัญของวรรณคดีดังกล่าวยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตตามคู่มือแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 11) ซึ่งได้อธิบายความหมายของทักษะชีวิตว่า “ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต” จะเห็นได้ว่าทักษะชีวิต คือการจัดการกับปัญหาต่างที่เกิดขึ้นรอบตัวและเป็นการเตรียมความพร้อมรับ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

กับสิ่งที่จะเกิดในอนาคต ทักษะชีวิตมีความสัมพันธ์กับการเรียนวรรณคดี กล่าวคือ วรรณคดีเป็นการจำลองสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาในกระบวนการใช้ทักษะชีวิต

คู่มือแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 11) ดังกล่าวได้เสนอขั้นตอนการตั้งคำถามเพื่อให้เห็นกระบวนการเป็นคำถาม 3 ข้อ เรียกว่า RCA ได้แก่กระบวนการการใช้ทักษะชีวิตว่า Reflect หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม Connect หมายถึง การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้วเป็นองค์ความรู้ใหม่ และ Apply หมายถึง การนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสอนด้วยทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช เป็นหลัก และนำเทคนิคการตั้งคำถามแบบ RCA มาบูรณาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 เหมาะแก่การศึกษาตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่านบูรณาการ กับทักษะชีวิต เนื่องจากสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547:105, 189) ได้เสนอการเลือกใช้เรื่องที่สอนควรจะมีเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวมีสถานการณ์ขัดแย้ง หรือมีพฤติกรรมตัวละครที่สามารถนำมาตั้งประเด็นให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาและผู้สอนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาให้เหมาะแก่เวลาเรียน เนื้อหาต้องมีขนาดสั้นเพื่อสะดวกในการเรียนการสอนต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช และการใช้ทักษะชีวิตที่ใช้เทคนิคคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม RCA ของกระทรวงศึกษาธิการ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย และเป็นแนวทางที่จะการจัดการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในงานวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามงานวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 ห้องเรียน รวม 406 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 45 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Samplimg) โดยการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

2.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable) คือ

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ วรรณคดีไทยจากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยทดลองใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กำหนดระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบRCA

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลังเรียนวรรณคดีไทย

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบRCA

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่นสถานศึกษาของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยเนื้อหาวรรณคดี อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 การสร้างแบบทดสอบ การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA จำนวน 2 แผนได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง จำนวน 4 ชั่วโมง แผนการจัด การเรียนรู้ที่ 2 เรื่องนิทานเวตาลเรื่องที่ 10 จำนวน 4 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง โดยใช้เนื้อหาวรรณคดีไทย อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิงและนิทานเวตาลเรื่อง 10 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ และนำไปใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยมี 2 ตอน มีคะแนนรวม 30 คะแนนโดยตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน ผู้วิจัยจะนำมาแปลงคะแนนทั้ง 2 ข้อ ให้เป็นข้อละ 3 คะแนน รวม 6 คะแนน เพื่อให้น้ำหนักคะแนนสอดคล้องกับโครงสร้างสร้างรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.1 นำแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 40 คน ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบจำนวน 24 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 ถึง 0.78 และมีค่าอำนาจ

จำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.75 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบปรนัยโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson -20) ซึ่งผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

2.2.2 นำแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 40 คน ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย ตอนที่ 2ข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ มาตรวจให้คะแนน โดยผู้วิจัยและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบว่าเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้หรือไม่ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.83

2.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ RCA เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ RCA เสนอผู้เชี่ยวชาญพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0

2.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ RCA เสนอผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ต่อไป

3. ขั้นดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตามแบบการวิจัยแบบจำลองการทดลอง (Pre Experimental Designs) มีวิธีการดังนี้

3.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างห้องเรียนอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/5 จำนวน 45 คน ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนหลังการเรียน

3.3 ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่สร้างขึ้น จำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) เรื่องการเรียนวรรณคดีไทย โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน

3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

3.6 ตรวจให้คะแนนการทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย

3.7 นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณา ความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = 0.34) รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.65) ด้านระยะเวลา ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.45) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัด การเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียน กล่าวคือ มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้จัดการเรียนรู้วรรณคดี โดยมีหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) หลักการด้านการสร้างความเข้าใจจากประสบการณ์ คือ ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีจากประสบการณ์เดิมของตน 2) หลักการด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเข้าใจวรรณคดีแตกต่างกันตามประสบการณ์เดิมของแต่ละคน

3) หลักการด้านการมีปฏิสัมพันธ์ กล่าวคือ ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการกระบวนการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นของตนกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองและการตอบสนองต่อวรรณคดีและ 4) หลักการด้านการทบทวนและการคิดไตร่ตรอง คือ ผู้เรียนแต่ละคนควรทบทวนและคิดไตร่ตรองประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีและข้อมูลป้อนกลับ โดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้แล้วจับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่าน (พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547: 143) และยังแทรกการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ย่อมาจาก “ทักษะชีวิตเป็นวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้วเป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต” นอกจากกระบวนการดังกล่าวครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนจะเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนเอง ผ่านการสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Connect) และได้ประยุกต์ความรู้นั้น (Apply) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน เรียกคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม RCA ซึ่งย่อมาจาก Reflect : สะท้อน Connect : เชื่อมโยง Apply : ปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ การใช้คำถาม RCA กิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยงปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อ่าน รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อ่าน รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จากหลักการของรูปแบบการจัดกิจกรรมดังกล่าว มุ่งเน้นการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับวรรณคดี โดยเน้นการอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดและตีความวรรณคดีตามประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ตรงจุดนี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนมีการตอบสนองต่อวรรณคดี นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านจะให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และยอมรับการตอบสนองต่อวรรณคดีของผู้เรียนโดยปราศจากอคติ ทำให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของตน โดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Miller (2003) ที่วิจัยเกี่ยวกับการใช้การอภิปรายกลุ่มในประเด็นด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงวรรณกรรมสำหรับเด็กในชั้นเรียนระดับปฐมวัย โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองของ Rosenblatt และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมของ Vygotsky ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดี โดยใช้การวิเคราะห์วัฒนธรรมในวรรณคดี

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของพรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557) ได้วิจัยเรื่องการศึกษา

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ผลจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาต ตามวงค์ (2550: 99-100) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และงานวิจัยของถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล (2557) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัด การเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ผลจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รัตนโกสินทร์สมโภช สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านนักเรียนมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากตามลำดับโดยมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นด้านต่อมาคือด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีตามทฤษฎีการตอบสนองต่อผู้อ่านว่ามีความยาวเหมาะสม ชัดเจนไม่สับสน สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อาจเป็นเพราะวรรณคดีทั้ง 2 เรื่อง คือ อิเหนาตอน ศึกกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 เป็นวรรณคดีที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านที่ใช้ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดแนวคิดแก่ผู้อ่านนำประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับวรรณคดี อีกทั้งตอนที่ตัดมาเรียนก็มีความสั้นกระชับ รวมถึงเป็นเรื่องที่มีสถานการณ์ขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับที่พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547: 105, 189) ได้เสนอแนะในการเลือกเรื่องที่จะมาสอนว่า เนื้อหาที่จะนำมาเป็นบทเรียนควรมีเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้งหรือมีพฤติกรรมของตัวละครที่สามารถกำหนดเป็นประเด็นให้ผู้เรียนนำไปคิดพิจารณา และผู้สอนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อแบ่งเป็นตอนๆ ให้เหมาะกับเวลาเรียน นอกจากนี้เนื้อหาต้องมีขนาดสั้นเพื่อให้สะดวกในการเรียนการสอน ดังนั้นวรรณคดีทั้ง 2 เรื่องนี้จึงเหมาะสมสำหรับนำมาจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

ด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ คือ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีจากประสบการณ์เดิมของตนช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีและช่วยให้นักเรียนแสดงความรู้สึกความคิดเห็นแสดงการตอบสนอง

ต่อวรรณคดีโดยปราศจากอคติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย โดยให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของตนที่มีต่อวรรณคดี ผู้สอนสนใจพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคลมากกว่าการเปรียบเทียบกับศักยภาพของผู้เรียนคนอื่น มีการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีโดย การเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่านวรรณคดีโดยการให้และรับข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ซึ่งกันและกันในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนตรนภา ประสิงห์ (2553) ซึ่งพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ต่อมาคือ ด้านระยะเวลา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านว่าเหมาะสม เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนกับวรรณคดี มีอิสระในการแสดงความรู้สึกความคิดเห็น เน้นกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของผู้เรียนด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการอ่าน ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงประสบการณ์ ขั้นที่ 3 เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ให้และรับข้อมูลป้อนกลับ และขั้นที่ 5 ทบทวนและเขียนบันทึกการตอบสนอง สอดคล้องกับผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองต่อผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547: 153) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้เรียนส่วนใหญ่อ่านเนื้อเรื่องวรรณคดีมาก่อนล่วงหน้าตามการมอบหมายของผู้สอนและสามารถอภิปรายและนำเสนอผลการอภิปรายได้ภายในเวลาที่กำหนด

ด้านสุดท้ายคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีโดยการเรียนรู้ร่วมกับผู้อ่าน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของตนเอง กล่าวคือ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสามารถเสริมสร้างให้เกิดความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณคดี เพราะผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อวรรณคดีโดยอิสระในบรรยากาศการเรียนการสอนที่ปราศจากอคติ อบอุ่นและเป็นมิตร การได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการแลกเปลี่ยนกันอ่านบันทึกการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณคดีได้ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะได้รับรู้มุมมองทางความคิด และความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อวรรณคดีเรื่องเดียวกันอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ยังเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิด ตีความ และทำความเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้อง Kessler (1992) ที่กล่าวว่าทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านที่ใช้ ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA จะทำให้เกิดการตอบสนองมาก และหลากหลายซึ่งเป็นไป

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ตามการตอบโต้ในห้องเรียนระหว่างนักเรียนและครู และสอดคล้องกับแนวคิดของ Probst (1984: 33-35, 1987, อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช, 2547: 41) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะของการร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ในการอภิปรายไม่ควรมีการตัดสินว่าใครถูกหรือผิด แพ้หรือชนะ แต่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่ชัดเจนและพัฒนาความคิดของตน การอภิปรายในชั้นเรียนไม่ว่าจะเป็นการอภิปรายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือการอภิปรายระหว่างผู้เรียนด้วยกันควรเป็นบรรยากาศของการยอมรับความคิด และเห็นความสำคัญซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อสังเกตจากประสบการณ์ตรงที่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วรรณคดีที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ควรเป็นวรรณคดีที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ความขัดแย้ง มีพฤติกรรมของตัวละครที่สามารถกำหนดเป็นประเด็นให้ผู้เรียนนำไปคิดพิจารณา และเป็นวรรณคดีที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งจะสอดคล้องกับขั้นตอนการเชื่อมโยงประสบการณ์จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในตัวบทได้มาขึ้น

2. ครูผู้สอนต้องมีความรู้รอบตัว และประสบการณ์ที่จะเชื่อมโยงตัวบทวรรณคดีกับเหตุการณ์ในชีวิตปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กับความสามารถด้านการคิดลักษณะอื่นๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2558). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”.Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2558) : 62-75

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”.Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนกันยายน-ธันวาคม 2558) : 132-149

เนตรนภา ประสิงห์. (2553). “ผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัญญา บริสุทธิ์. (2542). **วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ปาริชาต ตามวงค์. (2550) “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2547). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรนครปฐม.

รื่นฤทัย สัจพันธ์. (2540). **สีสรรพ์วรรณศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.

วรเวทย์พิสิฐ,พระ. (2502). **วรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2529). **การสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาษาต่างประเทศ

Church,G.W. (1997). **The significant of Louise Rosenblatt on the field of teaching literature Inquiry**. Accessed April 8, 2013. Available from http://www.br.cc.va.us/vcca/illchur.html.

Hancock, M.R. (1991). **A case study investigation of the process and content of Sixthgrade literature response journal**. Dissertation Abstracts. Accessed April 8, 2013. Available from http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp.

Livdahl,B.S. (1991). **A response – centered approach in secondary language art classroom: The teacherperspective**. Dissertation Abstracts. Accessed April 8, 2013. Available from http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp.

Pugh, S.L. (1988). **Teaching children to appreciate literature**. ERIC Digests. Accessed April 8, 2013. Available from http://www.ed.gov/databases/ERIC-Digests/ed292108.html.